

Số: 101 /BC-ĐCT

Hà Nội, ngày 20 tháng 10 năm 2016

BÁO CÁO
03 năm thực hiện Luật Hợp tác xã

Thực hiện Công văn số 7348/BKHĐT-HTX ngày 12/9/2016 của Bộ trưởng Bộ Kế hoạch & Đầu tư về việc báo cáo 03 năm thực hiện Luật Hợp tác xã năm 2012, TW Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam báo cáo kết quả thực hiện thuộc hệ thống Hội LHPN Việt Nam như sau:

I. TÌNH HÌNH PHÁT TRIỂN HỢP TÁC XÃ DO HỘI HỖ TRỢ THÀNH LẬP KỂ TỪ KHI LUẬT HỢP TÁC XÃ CÓ HIỆU LỰC THI HÀNH (01/7/2013 đến ngày 1/7/2016)

1. Đánh giá chung về tình hình phát triển hợp tác xã

a) Số lượng hợp tác xã tại thời điểm 01/7/2016: 107 hợp tác xã, tăng 88 HTX so với thời điểm 01/7/2013, trong đó số lượng HTX thành lập mới trong năm 2016: 9 HTX, 01 HTX chuyển đổi theo Luật HTX 2012;

b) Số thành viên HTX tại thời điểm 01/7/2016: 2.140 thành viên, tăng 1.570 thành viên so với thời điểm 01/7/2013, trong đó số lượng thành viên mới tham gia vào hợp tác xã: 293 thành viên;

c) Hiệu quả hoạt động của HTX, LHHHTX:

- Tổng số vốn hoạt động bình quân của các HTX tại thời điểm 01/7/2016: 600 triệu đồng/năm/HTX;

- Tổng thu nhập bình quân của các HTX: 260 triệu đồng/năm/HTX;

- Thu nhập bình quân của thành viên, lao động của HTX: 30 triệu đồng/năm;

d) Số lượng cán bộ quản lý HTX: 326 cán bộ.

2. Đánh giá kết quả phát triển hợp tác xã theo lĩnh vực

Đánh giá tình hình phát triển của HTX: Hiện có 83 HTX nông – lâm nghiệp – ngư nghiệp (78%), tăng 71 HTX so với thời điểm 01/7/2013 với 2.500 thành viên, 22 HTX công nghiệp – tiểu thủ công nghiệp (20%), tăng 16 HTX so với thời điểm 01/7/2013 với 300 thành viên, 02 HTX khác (2%), tăng 01 HTX so với thời điểm 01/7/2013. Số lượng lao động làm việc thường xuyên: 2.800, trong đó 2.800 lao động đồng thời là thành viên HTX. Đối tượng ưu tiên của mô hình là hội viên, phụ nữ nghèo, cận nghèo, dân tộc thiểu số, phụ nữ khuyết tật... Doanh thu bình quân của hợp

tác xã: 1.054 triệu đồng, lợi nhuận bình quân của hợp tác xã là 260 triệu đồng, thu nhập bình quân của thành viên, người lao động khoảng từ 1,2 – 3 triệu đồng/tháng.

Một số HTX đạt hiệu quả cao trong hoạt động:

- HTX dịch vụ tổng hợp Thành Hưng, huyện Thạch Thành, tỉnh Thanh Hóa được thành lập ngày 23/9/2014 gồm 33 thành viên, trong đó có 6 chị là dân tộc thiểu số, vốn điều lệ là 350.000.000đ. HTX được Trung ương Hội LHPN Việt Nam hỗ trợ đầu tư mua trang thiết bị máy cày công suất lớn với số tiền 146.400.000đ, số tiền đối ứng của HTX do thành viên đóng góp và hỗ trợ của chính quyền là 203.600.000đ chiếm 58,17%.

Sau khi thành lập, HTX đã phối hợp với trung tâm học tập cộng đồng mở các lớp tập huấn giới thiệu các loại giống lúa đem lại năng suất, giá trị cao; tập trung giải phóng đất cho chị em phụ nữ và bà con trong toàn xã với diện tích 200ha/năm; đồng thời, kinh doanh vật tư nông nghiệp. Đến nay, HTX đã giải phóng được 300 sào đất, hợp đồng cung cấp phân, thuốc trừ sâu, giống lúa... cho thành viên đúng thời vụ, đặc biệt, HTX đã kết nối, xây dựng được hệ thống tiêu thụ sản phẩm nông nghiệp ổn định, lãi sau khi trừ chi phí hàng năm thu nhập của HTX đạt từ 50.000.000đ đến 70.000.000đ. Mỗi tháng xã viên có thu nhập từ 1.500.000đ - 2.500.000đ. HTX ký hợp đồng với các trang trại lớn trên địa bàn tạo việc làm thường xuyên cho 15 chị, với mức thù lao 100.000đ/ngày/người. Đặc biệt, các xã viên là người khuyết tật, dân tộc, HTX hỗ trợ toàn bộ tiền giải phóng đất.

- HTX sản xuất hàng thủ Công mỹ nghệ xã Minh Thọ, huyện Nông Cống, tỉnh Thanh Hóa, được thành lập do nhu cầu ký kết hợp đồng với công ty tại Hà Nội bao tiêu sản phẩm đầu ra và cung cấp nguyên liệu đầu vào cho các thành viên, bước đầu đạt một số kết quả khả quan. Hợp tác xã tạo công ăn việc làm cho thành viên trong xã, đặc biệt là lao động nữ tại địa phương và 5 xã vùng lân cận. Hiện nay, ngoài 60 chị là thành viên, HTX còn tạo việc làm cho gần 100 chị tham gia làm sản phẩm theo thời vụ, đem lại thu nhập trung bình khoảng 3.000.000, đồng/tháng/người lao động.
- HTX sản xuất bún miến khô 20-10 tỉnh Bắc Kạn được thành lập năm 2013 với 7 thành viên tham gia ban đầu với mục đích tạo công ăn việc làm cho phụ nữ, ngành nghề sản xuất chính là sản xuất bún, miến, phở. Tổng số lao động thường xuyên là 12 người, trong đó có 5 lao động thuê ngoài. Ngoài ra, có 15 lao động thời vụ là thành viên liên kết của HTX. Tổng giá trị tài sản của HTX tăng lên đều đặn qua 3 năm, đạt 190 triệu đồng năm 2015. Tổng số vốn hoạt động tăng đều mỗi năm 25 triệu đồng. Tổng doanh thu HTX năm 2015 đạt 450 triệu đồng, tăng 12,5% so với năm 2014. Trong đó hơn 40% dùng để chi trả tiền lương, tiền công, trung bình mỗi thành viên HTX có thu nhập từ 2,5-3,5 triệu đồng/tháng tùy theo thời gian lao động

và vốn góp. Phần còn lại được đầu tư mua nguyên vật liệu, khấu hao tài sản cố định. Với kết quả hạch toán kinh doanh trong 2 năm 2014-2015, HTX có thể tự trang trải những chi phí tối thiểu và bắt đầu làm ăn có lãi. Các thành viên HTX và người dân địa phương đánh giá cao vai trò của HTX do được hưởng nhiều lợi ích khi tham gia mô hình: Gạo sản xuất ra được bán tại chỗ cho HTX, tham gia bán sản phẩm cho HTX được hưởng chênh lệch giá... HTX tạo ra được công ăn việc làm với thu nhập ổn định cho phụ nữ và kết quả kinh doanh của hợp tác xã đảm bảo được chi phí hoạt động và có lãi chia cho thành viên. Có thể nói, HTX hoạt động thành công giúp cho cộng đồng có cái nhìn tích cực hơn với mô hình hợp tác xã kiểu mới.

- HTX thủ công mỹ nghệ Quyết Thắng, xã Bình Ninh, huyện Tam Bình, tỉnh Vĩnh Long được thành lập vào tháng 4/2014 với 12 thành viên, tổng vốn huy động từ thành viên được 490 triệu đồng với ngành nghề chủ yếu là sản xuất sản phẩm từ cây lục bình, lát (cói). HTX đã tạo điều kiện cho người dân, đặc biệt là phụ nữ tại địa phương có công ăn việc làm, tăng nguồn thu nhập cho hộ gia đình. Từ ban đầu chỉ có 80 lao động, đến nay đã tăng lên đến 858 lao động, thu nhập mỗi tháng từ 1.500.000- 2.000.000 đồng/người, góp phần cải thiện đời sống hàng ngày cho người dân tại địa phương. Đến nay, HTX đạt doanh thu 1.808.940.000 đồng/năm, đã giúp được 05 hộ trong xã thoát nghèo. Trung bình mỗi tháng HTX xuất được từ 4 đến 6 chuyến hàng cho khu công nghiệp Hòa Phú và 6 chuyến cho đại lý cấp 1 tỉnh Bình Dương.

II. TÌNH HÌNH TRIỂN KHAI LUẬT HỢP TÁC XÃ NĂM 2012

1. Tình hình xây dựng, ban hành các văn bản hướng dẫn thực hiện Luật

– Ban hành Định hướng số 55/ĐH-ĐCT ngày 18/3/2013 về hoạt động hỗ trợ kinh tế tập thể của Hội LHPN Việt Nam giai đoạn 2013-2017 với mục tiêu: “Vận động, hỗ trợ hội viên phụ nữ tích cực tham gia kinh tế tập thể và hỗ trợ Hội LHPN các cấp thành lập thí điểm, duy trì hoạt động một số mô hình hợp tác xã góp phần thúc đẩy sự phát triển kinh tế của địa phương”; cụ thể đến năm 2017 có 100% các tỉnh thành Hội phối hợp với các cơ quan chức năng thành lập được mô hình kinh tế tập thể, trong đó có ít nhất 70% số tỉnh thành thành lập và duy trì hoạt động hiệu quả từ 1 – 2 HTX.

– Hướng dẫn, chỉ đạo các tỉnh, thành Hội xây dựng nội dung chương trình phối hợp hoạt động giữa Hội LHPN và Liên minh HTX về “*Tăng cường vai trò phụ nữ trong đổi mới, phát triển và nâng cao hiệu quả kinh tế tập thể*”. Trong thời gian qua, đã có 34/63 tỉnh thành ký kết Chương trình phối hợp với Liên minh Hợp tác xã Việt Nam.

- Kế hoạch 73/KH-ĐCT ngày 8/4/2013 về việc triển khai điểm xây dựng mô hình tạo việc làm cho phụ nữ sau học nghề và nhiều văn bản hướng dẫn lồng ghép việc dạy nghề, tạo việc làm sau học nghề với xây dựng mô hình kinh tế hợp tác nhằm góp phần đảm bảo việc làm sau học nghề, gắn với tăng hiệu quả sản xuất kinh doanh.
- Xây dựng kế hoạch hàng năm từ 2013-2016 về hoạt động hỗ trợ phát triển kinh tế tập thể. Phối hợp với một số tỉnh thành thí điểm thành lập các mô hình THT/HTX trước khi triển khai rộng toàn quốc.
- Xây dựng Kế hoạch số 181/KH-ĐCT của Đoàn Chủ tịch Hội LHPN Việt Nam ngày 10/9/2015 nhằm tăng cường vai trò của tổ chức Hội trong tổ chức thực hiện Luật Hợp tác xã;
- Hướng dẫn các tỉnh/ thành về các nguyên tắc, bản chất của HTX kiểu mới, các bước xây dựng và cách thức hoạt động có hiệu quả của kinh tế hợp tác. Đào tạo nâng cao năng lực quản trị điều hành cho Ban quản lý các mô hình kinh tế hợp tác.
- Xây dựng và ban hành Sổ tay hướng dẫn thành lập tổ hợp tác và tờ rơi tuyên truyền, vận động phụ nữ tham gia kinh tế tập thể.

2. Công tác triển khai, giám sát thi hành Luật và các văn bản hướng dẫn

a) Tình hình triển khai hướng dẫn và thực hiện công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật về hợp tác xã:

Ba năm qua, Hội Phụ nữ các cấp đã chủ động phối hợp với các cấp, ngành đẩy mạnh công tác vận động, tuyên truyền nâng cao nhận thức và tăng cường vai trò của phụ nữ trong xây dựng phát triển kinh tế hợp tác, nòng cốt là hợp tác xã cho 90% cán bộ Hội LHPN các cấp và hơn 70% hội viên phụ nữ và cộng đồng; trong đó, chú trọng tuyên truyền Luật Hợp tác xã năm 2012 và các chủ trương, chính sách liên quan. Hình thức tuyên truyền thông qua các cuộc sinh hoạt chi/tổ, các cuộc hướng dẫn, tư vấn tại địa bàn, tham gia cuộc thi tìm hiểu Luật hợp tác xã 2012, xây dựng phóng sự về phát triển kinh tế tập thể... Qua hoạt động tuyên truyền giúp cán bộ, hội viên, phụ nữ bước đầu hiểu rõ sự khác nhau giữa mô hình hợp tác kiểu cũ và hợp tác kiểu mới; sự cần thiết, lợi ích liên kết, hợp tác trong bối cảnh hội nhập ngày càng sâu rộng của đất nước, từ đó chị em tự nguyện tham gia các loại hình kinh tế tập thể... Một số tỉnh làm tốt công tác tuyên truyền là Bắc Giang, Phú Thọ, Thái Nguyên, Hải Dương, Hà Tĩnh, Thanh Hóa, Vĩnh Long, Bạc Liêu... Đặc biệt, từ nguồn lực Đề án “Hỗ trợ phụ nữ học nghề, tạo việc làm giai đoạn 2010 – 2015” (Đề án 295) theo Quyết định số 295 QĐ - TTg ngày 26/2/2010 của Thủ tướng Chính phủ đã tập trung tuyên truyền các mô hình tạo việc làm cho phụ nữ sau học nghề trên Báo Lao động, Báo Phụ nữ Việt Nam, Đài tiếng nói Việt Nam (VOV); tuyên truyền về chủ trương chính sách học nghề, việc làm

và chính sách về kinh tế hợp tác; thí điểm mô hình tuyên truyền ở 11 tỉnh (Vĩnh Phúc, Hưng Yên, Tuyên Quang, Điện Biên, Giai Lai, Kon Tum, Ninh Thuận, Tiền Giang, Tây Ninh, Hậu Giang, Bến Tre và TP. Hồ Chí Minh). Kết quả có hàng trăm tin, bài phản ánh hoạt động của Đề án 295 và việc xây dựng các mô hình KTTT trên các kênh tuyên truyền của TW và địa phương.

Tham gia cuộc thi viết về mô hình hợp tác xã kiểu mới do Liên minh Hợp tác xã Việt Nam phát động. Tính đến tháng 7/2016, Hội LHPN các tỉnh/thành đã gửi hơn 1.000 bài tham gia dự thi, trong đó đã có 75 bài tiêu biểu được đăng báo. Các tỉnh tích cực gửi bài thi về TW Hội và có nhiều bài viết chất lượng tốt được đăng báo là Bắc Giang (14 bài), Quảng Nam (12 bài). Nội dung các bài viết đa dạng, thể hiện được các hoạt động sản xuất kinh doanh hiệu quả, có sức lan tỏa lớn của các HTX/THT điển hình tiên tiến.

b) Tình hình cung ứng sản phẩm, dịch vụ của hợp tác xã cho thành viên:

Hầu hết các hợp tác xã được thành lập từ năm 2013 đến nay đều tổ chức cung ứng sản phẩm, dịch vụ của hợp tác xã cho thành viên, khoảng 22% số hợp tác xã hoạt động tương đối hiệu quả, duy trì tỷ lệ cung ứng nguyên vật liệu đầu vào, sản phẩm, dịch vụ cho các thành viên. Tuy nhiên, hầu hết các HTX chủ yếu làm các dịch vụ, hỗ trợ đầu vào cho quá trình sản xuất (cung cấp cây, con giống) chiếm trên 95% tổng số HTX hiện có, chưa có nhiều HTX làm dịch vụ, hỗ trợ đầu tư cho quá trình sản xuất (khâu thu gom, bán sản phẩm), nắm bắt thông tin thị trường và dịch vụ tiêu thụ sản phẩm cho hợp tác xã.

c) Tình hình góp vốn và tham gia của thành viên vào hoạt động của hợp tác xã:

Thành viên tham gia vào hợp tác xã tự nguyện, tùy quy mô của từng hợp tác xã góp vốn với mức dao động từ 5 triệu đồng đến 100 triệu đồng/ 1 thành viên.

d) Tình hình xây dựng mô hình hợp tác xã hoạt động hiệu quả theo đúng quy định của Luật Hợp tác xã 2012:

Thực tế thành lập và vận hành các hợp tác xã kiểu mới theo Luật Hợp tác xã năm 2012 ở nhiều địa phương đã chứng minh các HTX này đã thực sự giúp các hộ xã viên sản xuất - kinh doanh hiệu quả hơn, đặc biệt là quy hoạch sản xuất theo nhu cầu thị trường và tiêu thụ sản phẩm cho nông dân.

Nhiều địa phương đã đạt được những kết quả đáng khích lệ. Các cấp Hội tỉnh Hà Tĩnh đã có 78 hợp tác xã được thành lập mới với 797 xã viên tham gia, góp phần giải quyết tốt công tác giảm nghèo, giải quyết việc làm và xây dựng nông thôn mới. Hội LHPN tỉnh Thanh Hóa đã xây dựng được trên 10 HTX. Qua 03 năm hoạt động cho thấy, các HTX từng bước khắc phục những tồn tại, yếu kém trong tổ chức, quản lý và hoạt động, phát huy vai trò tự chủ trong sản xuất-kinh doanh, thành viên dần xác định

được vị thế, lợi ích chính đáng của mình trong xây dựng và phát triển HTX, đảm bảo nguyên tắc tự nguyện, bình đẳng, cùng chịu trách nhiệm; công tác quản lý trong HTX từng bước được củng cố và hoàn thiện; nội dung hoạt động của HTX được sắp xếp lại theo hướng nâng cao hiệu quả và mở rộng dịch vụ, chủ động hơn trong cơ chế thị trường, hiệu quả sản xuất - kinh doanh ngày càng tăng lên. Sự phát triển hợp tác xã đã có những đóng góp quan trọng vào việc phát triển kinh tế - xã hội của địa phương...

3. Nâng cao hiệu quả hoạt động của kinh tế tập thể

Triển khai thực hiện Chương trình hỗ trợ phát triển hợp tác xã theo Quyết định 2261/QĐ-TTg ngày 15/12/2014 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình hỗ trợ phát triển HTX giai đoạn 2015- 2020:

a) *Bồi dưỡng nâng cao năng lực đối với cán bộ quản lý và thành viên hợp tác xã:* Để góp phần nâng cao năng lực quản lý và thúc đẩy phát triển mạnh hơn mô hình THT/HTX do phụ nữ tham gia quản lý, trong ba năm từ 2013 – 2015, TW Hội đã tổ chức được 80 lớp đào tạo, bồi dưỡng cho 2.505 cán bộ quản lý các hợp tác xã/ tổ hợp tác do các cấp Hội hỗ trợ thành lập. Nội dung tập huấn được thiết kế trên cơ sở khảo sát nhu cầu của BQL các THT/HTX, gắn lý thuyết với thực tiễn và tập trung giúp Ban quản lý các THT, HTX hiểu rõ hơn về mô hình kinh tế hợp tác, các qui định chính sách và giúp THT, HTX nhận diện, phân tích những khó khăn, thách thức, chủ động xây dựng kế hoạch giải quyết vấn đề, lập kế hoạch sản xuất, kinh doanh, tiếp cận thị trường, marketing giới thiệu sản phẩm, kỹ năng bán hàng, kỹ năng lãnh đạo nhóm, các kiến thức về quản lý tài chính, kế toán, theo dõi sổ sách, hạch toán thu chi hợp tác xã/ tổ hợp tác.... Các kiến thức về kinh tế hợp tác được các học viên đánh giá thiết thực, đáp ứng nhu cầu phát triển THT/HTX trong tình hình mới.

b) *Xúc tiến thương mại, mở rộng thị trường:* Xác định hoạt động kết nối tiêu thụ, mở rộng thị trường là hoạt động quan trọng, góp phần gia tăng giá trị sản xuất kinh doanh, tăng lợi nhuận và thu nhập cho các thành viên hợp tác xã, các cấp Hội đã chủ động tổ chức nhiều hoạt động kết nối cho các hợp tác xã địa phương, điển hình như Hội LHPN tỉnh Thái Nguyên, Thanh Hóa đã xây dựng cửa hàng giới thiệu và kinh doanh hàng nông sản của các hợp tác xã. Hội LHPN tỉnh Bắc Kạn kết nối tiêu thụ sản phẩm bún khô, miến dong cho HTX trên địa bàn tỉnh. Năm 2015, Hội chợ xúc tiến thương mại cấp TW được tổ chức nhằm quảng bá, giới thiệu sản phẩm của hội viên, phụ nữ các tổ liên kết, tổ hợp tác, hợp tác xã và các mô hình phát triển kinh tế do Hội phụ nữ các cấp hỗ trợ và thành lập với tổng số 30 gian hàng của 16 tỉnh/thành tham gia, gồm các mặt hàng nông sản, thủy sản, hàng thủ công mỹ nghệ... Hội chợ thực sự là cơ hội để các tổ hợp tác/hợp tác xã tìm kiếm thị trường tiêu thụ, kết nối bạn hàng, trao đổi chia sẻ kinh nghiệm giữa các vùng miền trong cả nước.

c) Thành lập mới, tổ chức lại hoạt động của hợp tác xã:

Tính đến ngày 01/7/2016, các cấp Hội đã hỗ trợ, vận động thành lập được 107 mô hình HTX, trong đó có 50 HTX do TW Hội hỗ trợ thành lập (22 HTX từ nguồn Đề án 295, 28 HTX từ nguồn hỗ trợ bồi dưỡng, đào tạo hợp tác xã). Về lĩnh vực hoạt động, HTX thuộc lĩnh vực nông nghiệp chiếm 44%, lĩnh vực công nghiệp và tiểu thủ công nghiệp 30%, lĩnh vực dịch vụ 22%, còn lại các lĩnh vực khác chiếm 4%. Đối tượng ưu tiên của mô hình là hội viên, phụ nữ nghèo, cận nghèo, dân tộc thiểu số, phụ nữ khuyết tật...

Hàng năm, TW Hội và Hội LHPN một số tỉnh thành có hợp tác xã đăng ký thành lập trong năm phối hợp triển khai các hoạt động tư vấn hướng dẫn thành lập các hợp tác xã. Cung cấp thông tin, tư vấn, tập huấn về quy định pháp luật hợp tác xã trước khi thành lập cho sáng lập viên hợp tác xã. Nội dung tư vấn tập trung hướng dẫn thủ tục thành lập mới và tổ chức hoạt động hợp tác xã theo quy định của luật Hợp tác xã năm 2012, tư vấn xây dựng điều lệ, phương án sản xuất kinh doanh; hướng dẫn và thực hiện các thủ tục thành lập, đăng ký và tổ chức hoạt động của hợp tác xã; quy định về việc góp vốn điều lệ, nguyên tắc phân chia lợi nhuận, liên kết giữa các thành viên và liên kết sản xuất theo chuỗi giá trị sản phẩm hàng hóa...

Hoạt động tư vấn được Đảng ủy, chính quyền các địa phương, Ban sáng lập và các thành viên dự kiến tham gia HTX đánh giá rất cần thiết trong bối cảnh hợp tác xã và các cấp Hội, chính quyền 1 số địa phương còn lúng túng trong triển khai, xác định hướng đi, loại hình hoạt động hợp tác xã.

4. Hợp tác quốc tế về kinh tế tập thể

Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam tranh thủ huy động nguồn lực, sự hỗ trợ, giúp đỡ của các tổ chức quốc tế như Tổ chức Phát triển Hà Lan trong việc phát triển kinh tế tập thể, nâng cao vai trò phụ nữ trong sản xuất kinh doanh nông nghiệp, trong đó tập trung hỗ trợ phụ nữ tham gia các hoạt động phát triển mô hình sản xuất theo chuỗi giá trị, đồng thời nghiên cứu đánh giá, xây dựng năng lực, vận động chính sách nhằm tăng cường sự tham gia của phụ nữ trong chuỗi giá trị nông nghiệp, mục tiêu xây dựng 18 hợp tác xã trong giai đoạn 2016-2020. Ngoài ra, Hội còn phối hợp các tổ chức trong đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực, cung cấp thông tin tư vấn, đầu tư, góp phần nâng cao chất lượng và hiệu quả quản lý nhà nước về hợp tác xã.

III. CÁC VẤN ĐỀ TỒN TẠI, KHÓ KHĂN VÀ BÀI HỌC KINH NGHIỆM

1. Các vấn đề tồn tại, khó khăn

Việc chậm trễ ban hành các văn bản hướng dẫn đã tạo sự lúng túng trong công tác tổ chức lại hoạt động HTX, nhất là khâu rà soát tư cách thành viên, góp vốn điều lệ,

xác định tài sản, công nợ của HTX và xây dựng điều lệ, phương án sản xuất, kinh doanh, dịch vụ, hỗ trợ thành viên phát triển sản xuất, kinh doanh. Cụ thể, kể từ khi Luật chính thức có hiệu lực, thì mãi đến gần cuối năm 2013 mới có Nghị định số 193/2013/NĐ-CP của Chính phủ hướng dẫn quy định chi tiết một số điều thi hành Luật HTX và cuối tháng 5-2014 mới có Thông tư số 03/2014/TT-BKHĐT của Bộ Kế hoạch và Đầu tư về hướng dẫn đăng ký HTX, chế độ báo cáo tình hình hoạt động của HTX (có hiệu lực từ ngày 1-8-2014). Vì vậy, trong khoảng thời gian từ tháng 7-2013 đến tháng 8-2014, các HTX thành lập mới đều được cơ quan đăng ký kinh doanh cấp theo mẫu cũ nhưng có nơi ghi chức danh mới là Chủ tịch HĐQT, Giám đốc HTX; có nơi lại ghi Trưởng Ban quản trị và Chủ nhiệm như Luật 2003. Các chính sách hỗ trợ HTX còn nhiều hạn chế, bất cập, nhất là các chính sách về đất đai, tiếp cận vốn vay. Giá trị tài sản cố định của HTX nông nghiệp thấp, chủ yếu ở dạng trụ sở làm việc, công trình được giao quản lý nên hầu hết các HTX không có tài sản để thế chấp vay vốn ngân hàng.

Một số HTX khi được thành lập làm thủ tục đăng ký mã số thuế, ngành thuế yêu cầu HTX phải có quyết định của cấp có thẩm quyền phê duyệt điều lệ HTX mới đủ thủ tục để đăng ký mã số thuế dẫn đến gây khó khăn cho HTX và cơ quan cấp đăng ký thành lập HTX, vì theo Luật HTX 2012 không có quy định nào khi cấp giấy đăng ký thành lập phải có quyết định phê duyệt điều lệ HTX. Hay khi HTX đăng ký lại HTX thì có sự thay đổi số giấy chứng nhận đăng ký HTX theo quy định mới, tuy nhiên khi HTX làm hồ sơ, thủ tục Quyết toán công trình thi công của Nhà nước, Quyết toán thuế không được chấp nhận vì lý do số Giấy chứng nhận đăng ký HTX không trùng khớp với số ban đầu. Dẫn đến nhiều HTX chưa làm thủ tục đăng ký lại theo Luật HTX 2012.

2. Nguyên nhân

a) Nguyên nhân chủ quan:

- Nhận thức, hiểu biết của một bộ phận cán bộ cấp ủy, chính quyền địa phương về kinh tế hợp tác trong tình hình mới chưa đầy đủ dẫn đến thiếu quan tâm, lúng túng trong lãnh đạo, chỉ đạo và hướng dẫn thực hiện. Nhiều nơi chính quyền cấp xã còn can thiệp sâu vào công việc nội bộ của hợp tác xã, do đó làm mất đi tính tự chủ của hợp tác xã (HTX dệt choàng Long Khánh năm 2015 tại Đồng Tháp).

- Người dân, hội viên, phụ nữ chưa nhận thức rõ về lợi ích, trách nhiệm khi tham gia KTTT, vẫn xem việc duy trì phát triển HTX là trách nhiệm của các cấp chính quyền, chưa thấy HTX là của chính mình, còn ỷ lại trông chờ sự hỗ trợ của Nhà nước.

- Công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức về chủ trương, chính sách pháp luật của Nhà nước liên quan đến kinh tế hợp tác chưa sâu rộng. Các hình thức tuyên truyền trên

các phương tiện thông tin đại chúng chưa đa dạng; công tác vận động hội viên, phụ nữ tham gia mô hình kinh tế hợp tác còn hạn chế; Công tác phát hiện, nhân rộng các điển hình HTX kiểu mới chưa thường xuyên.

- Năng lực quản lý HTX của BQL còn hạn chế do hoặc chưa qua đào tạo hoặc đã được đào tạo nhưng nhận thức, trình độ kém nên chưa theo kịp được yêu cầu phát triển. Mặt khác do thu nhập thấp, chính sách hỗ trợ hầu như không có nên khó thu hút cán bộ có năng lực, trình độ tham gia vào HTX.

b) Nguyên nhân khách quan:

- Nguồn lực để tổ chức triển khai các hoạt động hỗ trợ phát triển kinh tế hợp tác, xây dựng mới HTX còn hạn chế.

- Tác động của kinh tế thị trường, biến đổi khí hậu, biến động giá cả và suy thoái kinh tế thế giới đã ảnh hưởng không nhỏ đến khu vực kinh tế hợp tác, nhất là hợp tác xã.

3. Bài học kinh nghiệm

- Hợp tác xã là tổ chức kinh tế tự chủ do người dân tự thành lập và tổ chức quản lý, xuất phát từ nhu cầu, nguyện vọng chung. Do vậy, để xây dựng, duy trì và phát triển HTX người dân phải chủ động bằng năng lực nội tại của chính mình, tránh trông chờ, ỷ lại vào hỗ trợ của Nhà nước, của các tổ chức bên ngoài.

- Việc xác định ngành nghề sản xuất phải hoàn toàn do thành viên lựa chọn, quyết định phù hợp với quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội của địa phương. Tùy theo năng lực và nhu cầu của các thành viên, HTX quyết định nên tập trung vào một hay một số công đoạn trong quá trình sản xuất.

- Các cấp ủy đảng, chính quyền, các ngành chức năng không nên áp đặt, can thiệp quá sâu vào tổ chức, hoạt động của các hợp tác xã, phải tạo điều kiện cho thành viên thật sự là người chủ của hợp tác xã nhằm phát huy tính chủ động, sáng tạo của các thành viên và hợp tác xã.

- Về bộ máy quản lý và điều hành hoạt động của HTX: phải có hội đồng quản trị là những người có uy tín, có tầm nhìn để vạch ra kế hoạch hoạt động và quyết sách những vấn đề lớn theo quy định của Luật, Điều lệ của HTX do Đại hội thành viên thông qua. Hội đồng quản trị có thể thuê giám đốc hoặc Chủ nhiệm HTX là người giỏi kinh doanh để điều hành hoạt động thường nhật của HTX và chịu trách nhiệm về kết quả điều hành. Cần có cơ chế lựa chọn chủ nhiệm là người có đủ năng lực, kinh nghiệm, kỹ năng lãnh đạo tốt.

- Tăng cường tính liên kết của các thành viên tham gia cũng như các tác nhân: nhà khoa học, các doanh nghiệp, người nông dân trong quá trình sản xuất và tiêu thụ sản

phẩm thông qua các hợp đồng hợp tác, hợp đồng kinh tế nhằm tăng cường trách nhiệm của các bên tham gia.

- Cần huy động các nguồn lực hỗ trợ để các mô hình KTTT do Hội hỗ trợ thành lập phát huy hiệu quả.

- Công tác tuyên truyền phải thường xuyên, liên tục; nội dung tuyên truyền đa dạng, hấp dẫn các đối tượng (hội viên phụ nữ, người dân, cán bộ, đảng viên, các cấp ủy đảng, chính quyền) về chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước về phát triển kinh tế hợp tác, đặc biệt là về mô hình HTX kiểu mới gắn với chuỗi giá trị. Qua đó, người dân hiểu và tự nguyện tham gia vào hợp tác xã; các cấp ủy đảng, chính quyền quan tâm hơn đến phát triển kinh tế hợp tác.

IV. GIẢI PHÁP, ĐỀ XUẤT KIẾN NGHỊ

1. Giải pháp:

Với chức năng và nhiệm vụ của mình, Hội LHPN các cấp thực hiện công tác tuyên truyền hội viên, phụ nữ hiểu đúng, hiểu rõ về bản chất HTX, từ đó vận động hội viên, phụ nữ tham gia kinh tế hợp tác một cách hiệu quả. Bên cạnh đó, từ nguồn lực của các chương trình, dự án, đề án hỗ trợ một số mô hình điểm trong quá trình thành lập, duy trì hoạt động của HTX. Đồng thời, Hội đóng vai trò trung gian, xúc tác nhằm vận động các doanh nghiệp tham gia cung cấp dịch vụ đầu vào, tiêu thụ đầu ra cho HTX, hỗ trợ tiếp cận tín dụng và các chính sách khác... Dưới đây là một số giải pháp cụ thể để nâng cao hiệu quả tham gia của Hội phụ nữ và phụ nữ vào phát triển kinh tế hợp tác:

- Nâng cao nhận thức, năng lực cho đội ngũ cán bộ các cấp Hội về kinh tế tập thể, giúp cán bộ Hội nhận thấy được phát triển KTTT là giải pháp quan trọng, phù hợp với xu thế phát triển của nền kinh tế thị trường.

- Tuyên truyền, vận động, nâng cao nhận thức cho hội viên, phụ nữ tham gia kinh tế tập thể: giúp hội viên, phụ nữ hiểu được lợi ích của chính bản thân, gia đình và xã hội, từ đó tích cực tham gia phong trào khởi nghiệp xây dựng HTX kiểu mới gắn với chuỗi giá trị hàng hóa quy mô lớn phát triển bền vững...

- Hỗ trợ thành lập mô hình điểm về HTX, đảm bảo tính liên kết, xác định đối tượng tham gia và có huy động sự tham gia của các cấp, ngành.

- Tiếp tục nâng cao năng lực cho Ban Quản lý HTX/THT thông qua các hình thức như tổ chức các lớp tập huấn; tổ chức tham quan, học tập kinh nghiệm từ các HTX/THT hoạt động hiệu quả, tư vấn; hướng dẫn trực tiếp.

- Tổ chức hội chợ, diễn đàn trao đổi, quảng bá sản phẩm giúp các HTX tiếp cận thị trường.

- Tham gia xây dựng, đề xuất chính sách phù hợp về KTTT, đặc biệt đối với đối tượng phụ nữ yếu thế, nghèo, phụ nữ dân tộc thiểu số. Tích cực tham gia, giám sát, phản biện chính sách, pháp luật liên quan đến phát triển kinh tế và kinh tế tập thể.

2. Đề xuất, kiến nghị:

- Tạo điều kiện, nguồn lực và hỗ trợ kỹ thuật cho các HTX do nữ điều hành hoặc có đông thành viên nữ tham gia các mô hình kinh tế hợp tác theo chuỗi giá trị, đặc biệt chú trọng sản xuất và tiêu thụ sản phẩm an toàn.

- Ngân hàng và ngành chức năng tăng cường nguồn tín dụng thông qua kênh vốn quỹ quốc gia về việc làm để giúp các HTX do Hội hỗ trợ thành lập thuận tiện hơn trong tiếp cận tín dụng.

- Thực hiện các giải pháp, hoạt động can thiệp, đầu tư hỗ trợ các mô hình HTX được đánh giá có khả năng phát triển hiệu quả, bền vững theo nguyên tắc của HTX kiểu mới.

- Tổ chức các khóa đào tạo chuyên sâu cho BQL HTX và cán bộ quản lý nhà nước về HTX các kỹ năng quản trị, điều hành HTX, quản lý tài chính, xây dựng kế hoạch chiến lược và tổ chức các hoạt động marketing, quảng bá, tiêu thụ sản phẩm.

Nơi nhận:

- Bộ KHĐT;
- Lưu VT, Ban KT (2).

TM. ĐOÀN CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH
BAN
CHẤP HÀNH
TRUNG ƯƠNG
HỘI LIÊN HIỆP
NỮ
MIỀN
BẮC
ĐÔNG
NGUYỄN THỊ TUYẾT

